

tydningen af Skärfvuminskriften (Torin, *Vestergötlands Runinskrifter*, 3:dje saml., sidd. 23–28), hvilken alltigenom innehåller lönskrift. Äfven läsningen af denna mycket skadade inskrift är osäker.»

Gardell återger Bugges läsning men med en översättning, som A. Janzén utan att ha granskat inskriften muntligen levererat: »Tyd den som kan! Tillägnad är jag prästen Jon. Jag gömde hans bud. När du så i sinom tid skall dö, rädes icke din himmelsfärd. Rista runorna þ och þ». Gardell fortsätter: »Bugge har i sin översättning missuppfattat innehållet. Slutet av inskriften är en besvärjelseformel.» I sitt år 1941 publicerade tolkningsförslag uppfattar Janzén inskriftens slut på följande sätt: »Assur Turs ristade (runorna).»

Jungner har granskat inskriften vid ett tjugutal tillfällen. I fältprotokollen finna sflera tydningsförslag av gissningskaraktär, alla av högst varierande innehåll. Endast inskriftens början och slut kan betraktas som någorlunda säkert. Det mellanliggande partiet med ett femtiotal mer eller mindre förstörda runor undandraget sig en kritisk tolkning. Detta avsnitt av inskriften bör dock bl.a. innehålla namnet på den eller de döda. Någon direkt motsvarighet till inskriftens slutönskan finns icke, men såväl verbet *letta* som uttrycket *til ro* ha brukats i liknande sammanhang i andra runinskrifter, jfr Öl 51, Ög 35, 39, 152, Sö 139 samt U 867, 1039; även DR 378, som anses ristad av en svensk.

130. Grolanda sn, Skånum.

Pl. 111.

Litteratur: B 980, L 1360, T 77. J. Peringskiöld, *Monumenta* 9, bl. 66; And. Lidmark, *Sockenbeskrivning*, slutet av 1700-t. (avskr. i Sundholmska saml. nr 26, Stifts- o. Landsbibl., Skara); C. G. G. Helfeling, *Resa sept. 1791*, s. 85 f. (red. av P. Tham i KB F m 57: 1); P. E. Lindskog, *En korrt beskrifning om Skara stift* 2 (1813), s. 238; P. A. Sæve, *Berättelse* 1863, s. 40 (ATA, tr. i ATS 3, 1873, s. 119); L. Kinberg i VFT 1: 2 (1869, nytr. 1938), s. 19; O. Montelius i *Falköping förr och nu* (1910), s. 60; O. Sjögren, *Sverige* 4 (1933), s. 365; *Handlingar* 1934, 1935 i ATA; H. Jungner, *Nytt från Falbygden* runfront (i: *Falbygden* 3, 1936), s. 20 f.

Äldre avbildningar: J. Hadorph och Ulf Christofersson, bläckteckning 1687 jämte renritning för B 980 (i KB F 1 7 a, bl. 26), träsnitt (i Peringskiölds *Monumenta* samt B 980); Helfeling, bläckteckning (i a. a.); S. Welin, träsnitt (i T 77); Jungner a. a.

Runstenen står rest c:a 75 m. N om nya landsvägen till Falköping, 8 m. S om den gamla vägen till Skånumsgårdarna. Ortsuppgiften är i de äldre källorna genomgående »Skånums gårde». — U. Christofersson: »I Skånums gårde»; träsnittet i Peringskiölds *Monumenta*: »I Skånums gårde»; A. Lidmark: »vid Skånums By och dess inägor»; C. G. G. Helfeling (F m 57: 1): »i Skeanums giärde»; P. E. Lindskog: »I Skånums gårde». — En gård med namnet Gärdet ligger också 75 m. V om stenen. L. Kinberg berättar 1869 om stenen, »att han för mycket längesedan blef flyttad till säteriet Simonstorp och inlagd till golfhall i ladugården, men 'otur med kreatur' vållade, att han åter blef förd till sitt förra ställe». Detta bekräftades 1937 av markägarinnan. Händelsen skulle ha ägt rum i hennes farfars tid (o. 1824–1908).

Mörk granit. Höjd 2,50 m., bredd 0,75 m. Den ristade sidan är plan, baksidan något ojämn.

Inskrift:

: kupmutr : rsþi : stin : þesi : eftir : eskil : brþur : sin : trek : hrþa : kuþan : hk : truþi .

5 10 15 20 25 30 35 40 45 50 55

Guðmundr resti sten þennsi æftir Æskel, broður sinn, dræng harða goðan. Hiogg(?) Trygg[þ]i(?).

»Gudmund reste denna sten efter Eskil, sin broder, en mycket god ung man. Trygge(?) högg(?) (runorna).»

Till läsningen: Vänstra bst till 6 t är grund till följd av flagring. 17 e är tydligt stungen. 20 e har mycket grund hst, men punkten är tydlig. 25 e är tydligt stungen. I 30 b är undre bst mycket grund. 34 r har förlorat undre delen av bst. 40 e är tydligt stungen. 48 þ är delvis skadad genom flagring. 49 a har gått förlorad i

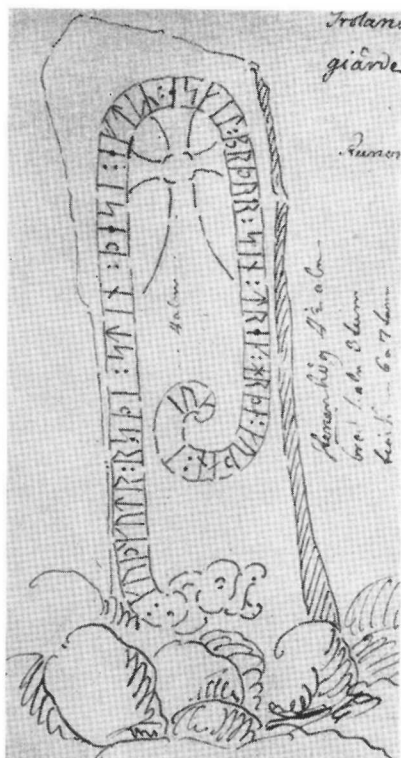

Fig. 221. Vg 130. Grolanda sn, Skånum. Efter teckning av Hilfelding.

av dennes son. Måhända är det samme Gudmund som låtit resa Vg 130. Se vidare Vg 139. Om namnet *Guðmundr* se Sö 217. Namnet *Tryggvi* finns icke i andra runinskrifter. »Namnets bärare äro ganska få», säger Lind. Det är mest känt som namn på några av Harald hårfagers ättlingar. En av hans söner var *Sigtryggr*, »er sumir kalla Tryggva» (*Íslenzk fornrit* 27, 1945, s. 423). För övrigt är namnet endast sparsamt belagt i Norge och på Island under tidig medeltid. I Sverige är det hittills endast känt i ett fåtal ortnamn. Danska källor uppvisa enstaka exempel på namnet.

I orten har stenen kallats Rönesten (av Rune-sten); Kung Röne el. Rönning skulle vila under den. Inskriften på denna runsten anföres som exempel på runstensinskrifter i en liten folkskrift *Våra runstenar*, utg. i Skara 1871 av L. Kinberg.

131. Vilske-Kleva sn, Sjögerås.

Litteratur: B 997, L 1637. J. Peringskiöld, *Monumenta* 9, bl. 68; P. Tham, *Archeologiska Anvisningar*, bl. 14 (ATA); J. N. B. [von] Abrahamson, *Märkeligheter paa Runestene* (i: *Antiquariske Annaler* 2, 1815, s. 111); J. G. Liljegren, *Runlära* (1832), s. 148; K. Torin, *Register* 1875 (VFA); S. Gardell, *Gravmonument från Sveriges medeltid* 1 (1937, rev. 1945), nr 10.

Avbildningar: Ulf Christofersson, bläckteckning 1687 (i KB F 1 7 a, bl. 27), träsnitt (i Peringskiölds *Monumenta* samt B 997, återgivet i Gardell a. a. 2, 1937, rev. 1946, s. 47).

Denna välvda, trefasade gravsten med slåthuggna sidor och runinskrift på mittfasen har förgäves eftersökts. Enligt en anteckning på Ulf Christoferssons avritning låg stenen »Wedh Siögeråhs Herregårdh». Träsnittet i Peringskiölds *Monumenta* har påskriften »Siögerås Herregård» (B 997: »Siögorås Herregård»; L 1637: »på en f. d. kyrkogård vid Sjögerås»). Vid Sjögerås herrgård låg fordom Sjögerås medeltida kyrka och kyrkogård. Lämningar efter dessa anläggningar ha påträffats inom själva gårdsområdet. Om stenens vidare öden finnas inga som helst upplysningar i de äldre källorna.